

Преднацрт промена уставних одредаба о судству и тужилаштву

проф.др Драгољуб Поповић
проф.др Танасије Маринковић
проф. др Зоран Ивошевић
др Зоран Лутовац

Београд, 2017

Судство

Начела судства

Судови штите слободу и права грађана, законом утврђена права и интересе правних субјеката и обезбеђују уставност и законитост.

Судови су самостални и независни у свом раду. Носиоци законодавне и извршне власти не могу коментарисати неправоснажне судске одлуке.

Расправљање пред судом је јавно и може се ограничити само у складу с Уставом.

Суд суди у већу, а законом се може предвидети да у одређеним стварима суди судија појединац.

Судске одлуке

Судске одлуке се заснивају на Уставу, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, закону и другим општим актима, када је то предвиђено законом.

Судске одлуке морају бити образложене.

Судске одлуке су обавезне и може их преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку.

Помиловањем или амнестијом изречена казна може се, без судске одлуке, опростити у целини или делимично.

Независност судије

Судија је у вршењу судијске функције независан.

Сваки утицај на судију у вршењу судијске функције је забрањен.

Нико не може унапред да зна који ће судија судити у одређеној ствари. Начин расподеле судских предмета одређује се законом.

Судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке, осим ако се ради о кривичном делу кршења закона од стране судије. Поступак за ово кривично дело се не може покренути без одобрења Високог савета судства.

Судија се не може лишити слободу без одобрења Високог савета судства, осим ако је затечен у вршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора од најмање пет година.

Сталност и непокретност судије

Судијска функција је стална.

Судија има право да врши судијску функцију у суду за који је изабран и само уз своју сагласност може бити премештен или упућен у нижи суд.

У случају укидања суда или претежног дела надлежности суда за који је изабран, судија изузетно може без своје сагласности бити трајно премештен или упућен у нижи суд, у складу са законом.

Самосталност судијске функције

Судија не може бити члан политичке странке нити може политички деловати. Ово не искључује право судије на синдикално и професионално организовање.

Законом се уређује које су друге функције, послови или приватни интереси неспојиви са судијском функцијом.

Избор судија

Судије се бирају на начин, под условима и у поступку којима се обезбеђује достојност, способност и независност за обављање судске функције.

Судије и председнике судова бира Високи савет судства.

Престанак судијске функције

Судији престаје функција на његов захтев или када испуни услове за старосну пензију.

Судија не може бити разрешен функције осим кад је осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора или за кажњиво дело које га чини неподобним за вршење судијске функције, када нестручно, несавесно и недостојно обавља судијску функцију или када трајно изгуби радну способност за вршење судијске функције.

Судија може бити разрешен на начин, под условима и у поступку који не угрожавају судску независност.

Одлуку о престанку судијске функције, односно о разрешењу судије доноси Високи савет судства.

Против ове одлуке судија има право жалбе Уставном суду.

Врсте судова

Судска власт је јединствена на територији Републике Србије и припада судовима опште и посебне надлежности.

Судови су основни, жалбени и Врховни суд Србије. Седиште Врховног суда је у Београду.

Судови се оснивају и укидају законом. Законом се уређују судска подручја, надлежност, састав и друга питања организације судова.

Не могу се оснивати привремени, преки или ванредни судови.

Положај, састав и избор Високог савета судства

Високи савет судства је независан и самосталан орган који штити независност и самосталност судова и судија.

Високи савет судства има девет чланова.

У састав Високог савета судства улазе председник Врховног суда, Републички јавни тужилац и седам изборних чланова.

Изборне чланове чине пет судија Врховног суда, од којих је један са територије аутономних покрајина, и два угледна правника са најмање 15 година искуства у струци, од којих је један адвокат, а други универзитетски професор права.

Изборне чланове из реда судија Врховног суда бирају све судије општих и посебних судова, а из реда угледних правника Народна скупштина.

Председници судова не могу бити изборни чланови Високог савета судства.

Мандат чланова Високог савета судства траје пет година, осим за чланове по положају.

Члан Високог савета судства ужива имунитет као судија.

Надлежност Високог савета судства

Високи савет судства бира судије и одлучује о престанку судијске функције.

Високи савет судства бира председнике судова опште и посебне надлежности, по прибављеном мишљењу опште седнице тога суда.

Високи савет судства даје сагласност на судски буџет који се установљава у оквиру буџета Републике Србије.

Високи савет судства врши и друге послове одређене Уставом и законом.

Јавно тужилаштво

Начела тужилаштва

Јавно тужилаштво је независан и самосталан државни орган који гони учиниоце кривичних и других кажњивих дела и предузима мере за заштиту уставности и законитости.

Јавно тужилаштво врши своју функцију на основу Устава, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом.

Републички јавни тужилац, јавни тужилац и заменик јавног тужиоца не могу бити чланови политичке странке нити могу политички деловати. Ово не искључује њихово право на синдикално и професионално организовање.

Законом се уређује које су друге функције, послови или приватни интереси неспојиви са тужилачком функцијом.

Републички јавни тужилац

Републички јавни тужилац врши надлежност јавног тужилаштва у оквиру права и дужности Републике Србије.

Републичког јавног тужиоца бира Државно веће тужилаца из редова заменика Републичког јавног тужиоца. Мандат Републичког јавног тужиоца траје шест година, без могућности узастопног реизбора.

Заменике Републичког јавног тужиоца бира Државно веће тужилаца. Заменици Републичког јавног тужиоца уживају сталност у обављању своје функције.

Републички јавни тужилац, односно заменик Републичког јавног тужиоца бира се на начин, под условима и у поступку којима се обезбеђује достојност, способност и самосталност у обављању тужилачке функције.

Јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца

Функцију јавног тужилаштва врши јавни тужилац.

Јавног тужиоца бира Државно веће тужилаца из редова заменика јавног тужиоца. Мандат јавног тужиоца траје шест година, без могућности узастопног реизбора.

Заменике јавног тужиоца бира Државно веће тужилаца. Заменици јавног тужиоца уживају сталност у обављању своје функције.

Јавни тужилац, односно заменик јавног тужиоца бира се на начин, под условима и у поступку којима се обезбеђује достојност, способност и самосталност у обављању тужилачке функције.

Одговорност

Јавни тужиоци одговарају за рад јавног тужилаштва и за свој рад Републичком јавном тужиоцу, а нижи јавни тужиоци и непосредно вишем јавном тужиоцу.

Заменици јавног тужиоца одговарају за свој рад јавном тужиоцу.

Републички јавни тужилац, јавни тужилац и заменик јавног тужиоца не могу бити позвани на одговорност за изражено мишљење у вршењу тужилачке функције, осим ако се ради о кривичном делу кршења закона од стране јавног тужиоца, односно заменика јавног тужиоца. Поступак за ово кривично дело се не може покренути без одобрења Државног већа тужилаца.

Престанак функције јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца

Републичком јавном тужиоцу, јавном тужиоцу и заменику јавног тужиоца престаје функција на њихов захтев или када испуне услове за старосну пензију.

Републички јавни тужилац, јавни тужилац и заменик јавног тужиоца не могу бити разрешени дужности осим кад су осуђени за кривично дело на безусловну казну затвора или за кажњиво дело које их чини неподобним за вршење тужилачке функције, када нестручно, несавесно и недостојно обавља тужилачку функцију или када трајно изгубе радну способност за вршење тужилачке функције.

Републички јавни тужилац, јавни тужилац и заменик јавног тужиоца могу бити разрешени на начин, под условима и у поступку који не угрожавају самосталност тужилаштва.

Одлуку о престанку функције и разрешењу Републичког јавног тужиоца, јавног тужиоца јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца доноси Државно веће тужилаца. Републичком јавном тужиоцу, односно јавном тужиоцу функција престаје и ако не буде поново изабран.

Против одлуке о престанку функције, односно о разрешењу Републички јавни тужилац, јавни тужилац и заменик јавног тужиоца могу уложити жалбу Уставном суду.

Положај, састав и избор Државног већа тужилаца

Државно веће тужилаца је независан и самосталан орган који штити самосталност јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца у складу са Уставом.

Државно веће тужилаца има девет чланова.

У састав Државног већа тужилаца улазе Републички јавни тужилац, председник Врховног суда и седам изборних чланова.

Изборне чланове чине пет јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца од којих је један са територије аутономних покрајина, и два угледна правника са најмање 15 година искуства у струци, од којих је један адвокат, а други професор правног факултета.

Изборне чланове из реда јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца бирају сви тужиоци и заменици јавних тужилаца, а из реда угледних правника Народна скупштина.

Мандат чланова Државног већа тужилаца траје пет година, осим за чланове по положају.

Члан Државног већа тужилаца ужива имунитет као јавни тужилац.

Надлежност Државног већа тужилаца

Државно већа тужилаца бира Републичког јавног тужиоца, јавне тужиоце и заменике јавних тужилаца и одлучује о престанку функције, односно о разрешењу Републичког јавног тужиоца, јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца.

Државно веће тужилаца одлучује и о избору заменика јавних тужилаца у друго или више јавно тужилаштво.

Републички јавни тужилац, јавни тужилац и заменик јавног тужиоца не могу бити лишени слободе без одобрења Државног већа тужилаца, осим ако су затечени у вршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора од најмање пет година.

Државно веће тужилаца даје сагласност на тужилачки буџет који се установљава у оквиру буџета Републике Србије.

Државно веће тужилаца врши и друге послове одређене Уставом и законом.